

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

1 CHARAKTERISTIKA PRÍRODNÉHO PROSTREDIA

1.1 GEOMORFOLOGICKÉ POMERY

Podľa geomorfologického členenia (Mazúr - Lukniš, 1980) patrí územie do oblasti Východoslovenská nížina, do celku Východoslovenská rovina, užšie do oddielu Kapušianske pláňavy, hraničí s oddielom Latorická rovina.

Charakter reliéfu - plochý, rovinný, s priemernou sklonitosťou 0 – 2°. Jedná sa o typický reliéf rovín a riečnych nív s fluvialnou akumuláciou, lokálne s eolickou činnosťou.

1.2 HORNINOVÉ PROSTREDIE

1.2.1 Geologická stavba

Podľa regionálneho geologického členenia Západných Karpát sa záujmové územie nachádza vo východnej časti trebišovskej panvy, ktorá je súčasťou Východoslovenskej panvy.

Záujmové územie je budované nespevnenými sedimentárnymi horninami (zeminami) kvartéru a neogénu.

Kvartér

Kvartér je zastúpený hlinito-piesčitými fluvialnými náplavmi rieky Latorica, ktorých celková hrúbka v záujmovom území dosahuje 10,5-12,5 m.

Povrchová vrstva do hĺbky 0,8-1,6 m je tvorená najmladšími povodňovými hlinami (vek mladší holocén), ktoré majú charakter ílov s nízkou až strednou plasticitou a tuhou až pevnou konzistenciou.

Pod uvedenými hlinami sa nachádza nepravidelná poloha hlinito-piesčitých sedimentov (pieskov s prímесou jemnozrnej zeminy, pieskov hlinitých až ílovitých, piesčitých ílov). Vrchné ohraničenie tejto polohy sa nachádza v hĺbke 0,8-1,6 m a spodná hranica je v hĺbke 2,0-2,9 m pod terénom.

Pod polohou predchádzajúcich hlinito-piesčitých sedimentov je na väčšine záujmového územia vyvinutá 1,5-2,0 m hrubá poloha ílov s vysokou až extrémne vysokou plasticitou a tuhou konzistenciou.

Spodná časť kvartérnych fluvialných náplavov od hĺbky cca 4,0 m až po neogénne podložie je tvorená jemnými až strednými pieskami s variabilným zastúpením hlinitej prímеси. Vek sedimentov je würm.

Z inžinierskogeologického hľadiska sa zvrchu prevažne jedná o piesčité hliny až hlinité piesky, ktoré smerom do hĺbky postupne prechádzajú do pieskov s prímесou jemnozrnej zeminy.

Neogén

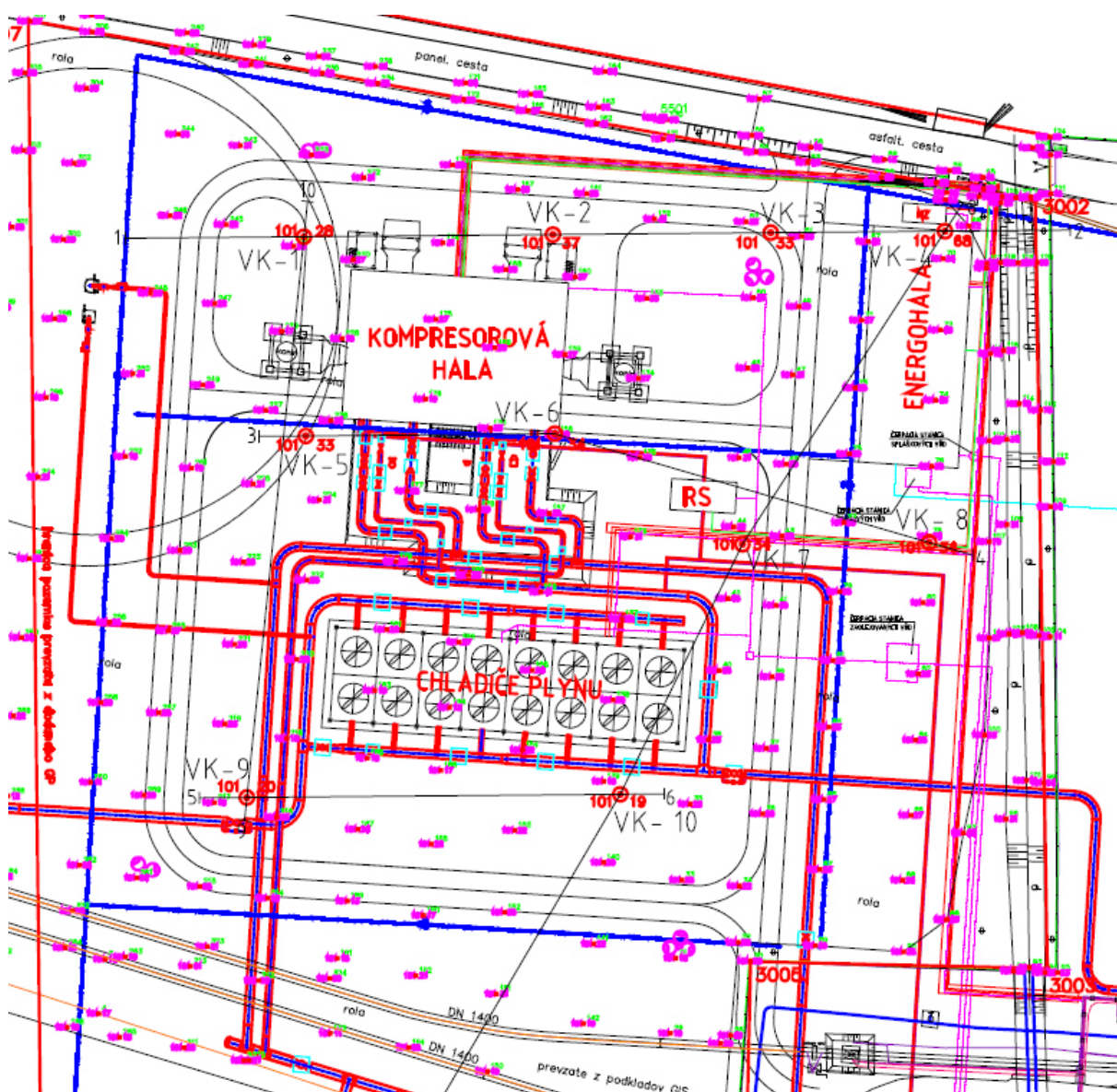
Neogén v podloží kvartérnych náplavov je tvorený niekoľko km hrubým komplexom sedimentov rôzneho charakteru. Vo vrchnej časti je zastúpený cca 200 m mocným tzv. čečehovským súvrstvom pliocénneho veku, tvoreným pestrými ílmi.

1.2.2 Inžinierskogeologická charakteristika

Popis inžinierskogeologických a hydrogeologických pomerov, vychádza z údajov záverečnej správy „Zvýšenie kompresného pomeru na KS 01 (Gas & Oil Engineering, s.r.o., Poprad, 2007). V rámci tejto geologickej úlohy bolo zrealizovaných 12 vrtov VK-1 až VK-12 (pozri obr.1) . Inžinierskogeologické pomery staveniska boli zisťované do hĺbky 6 až 15m .

Areál KS 01 sa nachádza na poľnohospodársky obrábanej pôde - vrstva ornice je cca 0,30 m hrubá.

Obr.1 Situácia geologických vrtov VK-1-VK12

Kvartér

Geneticky je zastúpený povodňovými hlinami a fluviálnymi pieskmi. Povodňové hliny dosahujú v areáli KS 01 hĺbku 4,1 až 5,5 m. Prevažujú íly, ktoré sú v hĺbke 1,1 až 1,5 m prerušené piesčitou polohou premenlivej hrúbky - od 0,20 do 0,90 m. Vo vrtoch VK-5 , VK-6 je hrubá 1,5 m a vo vrte VK-11 nebola overená.

Pod vrstvou povodňových hĺn od hĺbky 4,1 až 5,5 m do hĺbky 11,5 až 12,5 m boli overené fluviálne piesky, ktoré pochádzajú z viatych pieskov. Vrstva pieskov má hrúbku 7,5 až 10,5 m.

Na základe pôdnomechanických rozborov a makroskopického popisu je možné zeminy v intervale od 0,3 m do 1,0-2,0 m charakterizovať ako íly so strednou až nízkou plasticitou na hranici tuhej až pevnej konzistencie v zmysle STN 73 1001 triedy F6 symbol CI, CL.

V hĺbkovom intervale od 1,0-1,6 až do 1,9-2,9 m sa nachádzajú zeminy piesčitého charakteru. Vo vrtoch VK-2 a VK-3 sú to jemnozrnné až strednozrnné piesky s prímiesou jemnozrnnnej zeminy triedy S3. Vo vrtoch VK-1, VK-4, VK-5, VK-6, VK-8 piesky ílovité prechádzajú do ílov piesčitých a opačne (triedy S5 resp. F4), preto im boli priradené hodnoty triedy F4. Vo vrtoch VK-7 a VK-9 sú to piesky hlinité triedy S4. Vo vrte VK-11 v uvedených hĺbkach piesčitá vrstva nebola overená.

V hĺbkovom intervale od 1,9-2,9 do 3,9-5,3 m sa nachádzajú íly s vysokou až extrémne vysokou plasticitou tuhej konzistencie. Podľa výsledkov pôdnomechanických skúšok a makroskopického popisu ich zaradujeme do triedy F8. Popisovaná vrstva chýba vo vrtoch VK-7 a VK-8.

V hĺbkovom intervale od 3,9-4,8 do 5,0-5,8 m sa vo vrtoch VK-1 až VK-6 nachádza poloha piesčitej hliny, resp. piesku hlinitého (ílovitého) mäkkej konzistencie. Vo vrtoch VK-7 až VK-10 táto poloha nebola overená.

V hĺbkovom intervale od 5,5-5,8 m do 10,5-12,0m bola vo vrtoch VK-1 až VK-10 overená piesčitá vrstva, ktorá je zastúpená pieskom s prímiesou jemnozrnnnej zeminy. Piesky sú vysoko zvodnené a podľa vykonaných dynamických penetračných skúšok v starších prieskumoch (Jánoš - Potančok, 1992; Míka, 2004) sú stredne uľahlé ($ID = 0,42-0,47$). Vrt VK-11 a VK-12 boli realizované len do 6 m, preto vrstva pieskov nebola zachytená.

Neogén

V hĺbkovom intervale od 10,5-12,0 m nastupujú neogénne íly, ktoré majú charakter ílov s vysokou plasticitou triedy F8. Zachytené boli len v hlbších vrtoch VK-1, VK-4, VK-5, VK-6, VK-7, VK-8, ktoré boli realizované do hĺbky 12-15 m. Vrstva neogénnych ílov na celom stavenisku nastupuje od hĺbky 10,5 až 12 m.

Podzemná voda

Podzemná voda je v lokalite viazaná na vrstvu kvartérnych fluviálnych piesčitých náplavov. Hladina podzemnej vody bola v jednotlivých vrtoch narazená v hĺbke 2,8-5,4 m a ustálila sa v hĺbke 2,8-3,5 m.

Charakter hladiny podzemnej vody na stavenisku je prevažne mierne napätý, po narazení hladina vo vrtoch vystúpila o 0,4-1,9 m. Výnimkou je len vrt V-8, kde nie je vyvinutá nadložná poloha nepriepustných kvartérnych ílov a charakter hladiny podzemnej vody je tu voľný. V čase realizácie inžinierskogeologického prieskumu (august 2007) sa úroveň hladiny podzemnej vody blížila minimálnym stavom z dôvodov dlhodobého extrémneho sucha, takže v období zvýšených vodných stavov sa môže po narazení ustáliť už v hĺbke cca 2 m pod terénom.

Slabo zahlinené fluviálne piesky sa vyznačujú stredným až vysokým stupňom priepustnosti (koeficient transmisivity $T = \text{cca } 1 \cdot 10^{-3} \text{ m}^2/\text{s}$, koeficient filtrácie $k_f = \text{cca } 1 \cdot 10^{-4} \text{ m/s}$). Podložené neogénne íly sú prakticky nepriepustné a tvoria izolátor v prúde podzemných vôd.

1.2.3 Geodynamické javy

Z hľadiska možnosti aktivácie geodynamických javov je záujmové územie vzhľadom na jeho sklonitosť klasifikované ako stabilné. Nie sú tu dokumentované geodynamické javy typu zosuvov alebo iných svahových deformácií.

Hlavným vyvolaným geodynamickým prejavom je erózia pôdy najmä na okolitých poľnohospodársky obrábaných pôdach.

Seizmicita územia

Podľa STN 73 0036 (Seizmické zaťaženie stavebných konštrukcií) patrí posudzované územie do oblasti 7. stupňa stupnice makroseismickej intenzity MSK-64.

1.2.4 Ložiská nerastných surovín

V širšom okolí sa nenachádzajú žiadne ložiská nerastných surovín, resp. chránené ložiskové územia, ktoré by boli v strete s realizáciou zámeru.

1.3 KLIMATICKÉ POMERY

Podľa mapy klimatických oblastí (Atlas krajiny SR, 2002) patrí posudzované územie do teplej oblasti s priemerným počtom 50 a viac letných dní (denné maximum teploty $\geq 25\text{ }^{\circ}\text{C}$), okrsku T3 - teplého, suchého s chladnou zimou, s priemerným ročným úhrnom zrážok (cca 650 mm). Priemerná januárová teplota vzduchu je pod $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$, priemerná teplota vzduchu v júli je $15\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Vybrané klimatické charakteristiky riešeného územia:

Priemerná ročná teplota	8,8 $^{\circ}\text{C}$ – stanica Milhostov
Priemerná teplota v januári	-3,5 $^{\circ}\text{C}$ – stanica Milhostov
Priemerná teplota v júli	19,2 $^{\circ}\text{C}$ – stanica Milhostov
Priemerný počet letných dní	63
Priemerný počet mrazových dní	113
Priemerný počet vykurovacích dní	210

Veterné pomery

Tab.1 Priemerná častosť smerov a rýchlostí vetra v meteorologickej stanici Milhostov (%)

Stanica Milhostov	Početnosť smerov a rýchlostí vetra (%)							
	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW
Početnosť smerov vetra (%)	37,3	8,3	6,8	15,8	10,6	6,2	4,3	10,7
Rýchlosť vetra (m/s)	3,8	1,2	1,2	2,1	3,0	2,0	1,8	1,2

1.4 VODA

1.4.1 Povrchové vody

Hodnotené územie patrí do povodia rieky Latorica. Prietok Latorice je ovplyvňovaný najmä hydroklimatickými podmienkami lokálneho charakteru. Zvýšené prívalové vody v tejto oblasti sú riešené prečerpávaním (ČS Čičarovce) z kanálov do rieky Latorice. Medzi najvýznamnejšie patria Maťovský kanál a Udoč.

Pre riešenie daného zámeru sú dôležité údaje o prietokoch v Maťovskom kanáli , ktoré sme si vyžiadali od SHMÚ.

Tok : Maťovský kanál
 Profil : Veľké Kapušany
 Hydrologické číslo : 4 - 30 - 02 - 005
 Plocha povodia : 22,70 km²
 st. v km : 2,6
 Dlhodobý priemerný ročný prietok : 0,090 m³.s⁻¹

Priemerné denné prietoky dosiahnuté alebo prekročené priemerne počas:

30	90	180	270	330	355	364	dní v roku
0,260	0,110	0,050	0,023	0,012	0,007	0,003	m ³ .s ⁻¹

Vodné plochy

V blízkom okolí KS01 sa nenachádzajú významnejšie vodné plochy.

1.4.2 Podzemné vody

Najvýdatnejšie zdroje podzemných vôd sú akumulované vo fluvialných a eolických sedimentoch. Najvýznamnejšia je Strážňansko-trakanská oblasť, kde hrúbka fluvialno-eolických sedimentov dosahuje až 60 m.

Neogénna výplň východoslovenskej nížiny leží transgresívne na predneogénnom podloží. V centrálnej časti dosahuje až hrúbku 6000 m . Priepustné sú iba bazálne súvrstvia a okrajové fácie. Využitie vôd neogénu je nízke, vzhľadom na možnosti využitia kvartérnych vôd. Územie je odvodňované riekou Latorica.

Prirodzené odtokové pomery sú narušené vodohospodárskymi úpravami (vyrovnávanie tokov, vybudovanie hrádzi, kanálov, meliorácií) a podmienili aj zmenu režimu podzemných vôd.

Podzemná voda je v záujmovom území viazaná na polohu kvartérnych fluvialných hlinito-piesčitých náplavov, ktoré majú pomerne dobrú pórovú priepustnosť so stredným až vysokým stupňom transmisivity. Hladina podzemnej vody sa v nich obvykle nachádza pod vrstvou nepriepustných nadložných ílov v hĺbke cca 2,5-5 m pod terénom. Bližšie pozri časť 1.2.2.

Pramenné oblasti

V posudzovanej lokalite ani v blízkom okolí sa nenachádzajú významnejšie pramene ani pramenné oblasti, prípadne využívané zdroje podzemných vôd.

1.4.3 Minerálne a termálne vody

V posudzovanej lokalite ani v blízkom okolí sa nenachádzajú významnejšie minerálne alebo termálne vody.

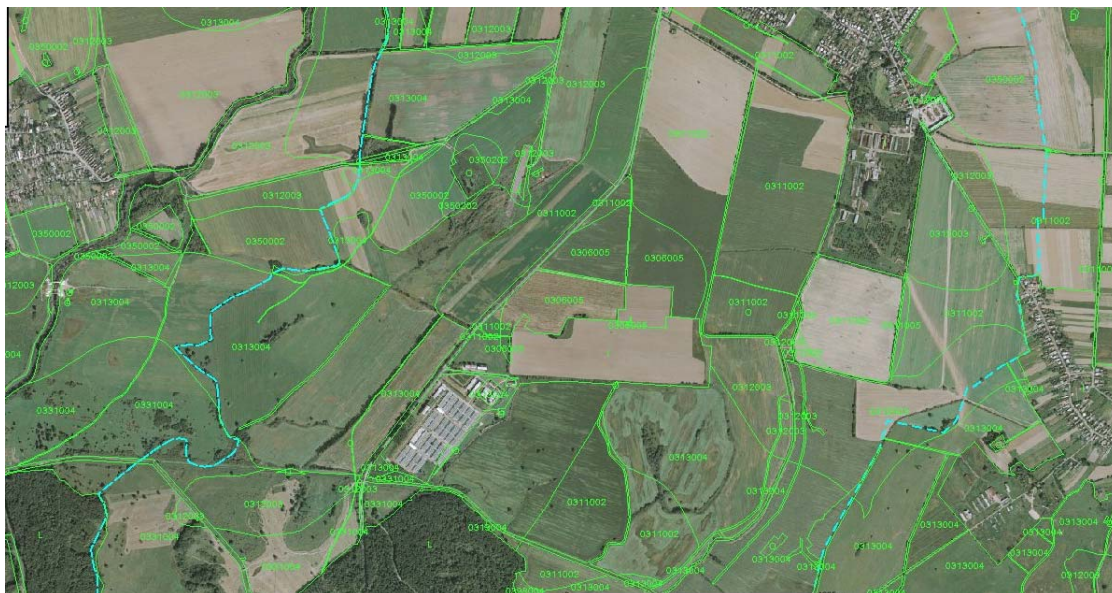
1.4.4 Vodohospodársky chránené územia

Do riešeného územia nezasahuje žiadna chránená vodohospodárska oblasť vyčlenená podľa zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách.

1.5 PÔDA

Na základe bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek je v okolí areálu KS01 vyčlenená pôda s BPEJ 0306005, čomu na základe zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy zodpovedá 5. skupina kvality z 9-miestnej škály.

Obr.2 Výsek z mapy bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek SR (VÚPOP Bratislava)

Predkladaný zámer vyžaduje len dočasný záber poľnohospodárskej pôdy.

1.6 BIOTA

1.6.1 Flóra a vegetácia

Z hľadiska fytogeograficko-vegetačného členenia (Plesník, 2002) prevažná časť okolitého územia spadá do *zóny dubovej, podzóny nížinnej, oblasti rovinnej, okresov: Bodrocko-latorická niva a Kapušianske pláňavy*.

Pôvodnú potenciálnu vegetáciu tvorili lužné lesy nížinné. Do prirodzenej skladby takmer všetkých rastlinných spoločenstiev v širšom riešenom území v posledných desaťročiach zasiahli vodohospodárske úpravy, intenzifikácia poľnohospodárstva, a ďalšie antropogénne faktory. Vodná a močiarná vegetácia je jedným z najvýznamnejších fenoménov. Je to relatívne najbohatší komplex prirodzených stanovišť s veľmi vzácnou vegetáciou. Sú to biotopy s vysokým počtom chránených a ohrozených druhov, ako je napríklad aldrovantka pľuzgiernatá *Aldrovanda vesiculosa*, húsenikovec erukovitý *Beckmannia eruciformis*, močiarka Baudotova *Batrachium baudotti*, žerušnica malokvetá *Cardamine parviflora*, elatinka kuričkovitá *Elatine alsinastrum*, bahnička kranská *Eleocharis carniolica*, iskerník bočnokvetý *Ranunculus lateriflorus*. Dominantný druh vysokej drevinnej zelene v južnej časti širšieho územia je najmä *Salix alba* - vrbá biela, *Salix cinerea* - vrbá popolavá, vtrúsene *Salix caprea* - vrbá rakyta, *Populus tremula* – topoľ osikový, *Fraxinus excelsior* – jaseň štíhly, *Alnus glutinosa* – jelša lepkavá v podrade *Frangula alnus* - krušina jelšová, *Euonymus europaea* – bršlen európsky, *Cornus sanguinea* – svib krvavý, *Viburnum opulus* - kalina ob., *Sambucus nigra* – baza čierna a i.

Navrhovaná činnosť bude umiestnená v areáli kompresorovej stanice Veľké Kapušany, ktorý je umiestnený južne od Veľkých Kapušian a západne od obce Kapušianske Kľačany. Územie má rovinný charakter zastavaný priemyselnými objektmi a technologickými zariadeniami. Nové navrhované zariadenie a objekty budú dopĺňať tento prevádzkovaný areál.

Charakter územia nedáva predpoklady pre výskyt chránených a ohrozených druhov rastlín.

1.6.2 Fauna

Širšie územie podľa rozdelenia živočíšnych regiónov patrí do oblasti panónskej, obvodu juhoslovenského, do okrsku potiského pahorkatinného, podokrsku nížinného. Zo zoogeografického hľadiska predmetné územie sa nachádza v zóne lužných a zmiešaných lesov Východoslovenskej nížiny. Cez územie prebieha viacero hraníc areálov rozšírenia niektorých druhov živočíchov a vyskytuje sa tu aj niekoľko typických prvkov západokarpatských a východokarpatských elementov. Z hľadiska zoogeografického zloženia fauny sa na území vyskytuje pestrá paleta živočíšnych druhov v malom od eurosibírskej zložky cez druhy európskeho rozšírenia, boreoalpínske, boreomontánne, po východoeurópske druhy listnatých lesov. Z hľadiska migrácie živočíšnych druhov je potrebné zdôrazniť význam toku Latorica, ako migračnej cesty pri jarňoch a jesenných migráciách vtákov, čo značne ovplyvňuje aj biodiverzitu vtáčích spoločenstiev na riešenom území.

V širšom riešenom území sa uplatňujú zoocenózy:

- hydrických biotopov tečúcich vôd (Latorica a jej prítoky, hydromelioračná sústava kanálov),
- hydrických biotopov stojatých vôd (periodické vody, mláky, prirodzené i umelé depresie rôzneho charakteru a typu),
- biotopy poľnohospodárskych pôd (orná pôda - poľnohospodárske monokultúry, ruderalne spoločenstvá),
- nelesnej stromovej a krovinej vegetácie (brehové porasty, remízky, medze a kroviny, líniová vegetácia rôzneho typu),
- lesných ekosystémov (lesy, menšie lesíky),
- ľudských sídiel (budovy, parky, záhrady, ruderalne spoločenstvá).

Faunu priamo riešeného územia tvoria prevažne kozmopolitné synantropné druhy viazané na voľnú poľnohospodársku krajinu, miestami sa tu objavujú i vzácnejšie druhy živočíchov (sezónny migranti – zástupcovia avifauny). Druhovou diverzitou územia zvyšujú prítomné významnejšie krajinné prvky (lesíky, okolia recipientov, nelesná stromová vegetácia a pod.).

Opis fauny sa opiera o údaje zo širšieho okolia hodnoteného územia s pravdepodobnosťou výskytu aj v okolí posudzovaného územia. Vyplýva to z plošného charakteru územia. V kap. 2.2.1 uvádzame popis CHKO Latorica a CHVÚ Medzibodrožie s uvedením výskytu jednotlivých druhov.

V širšom okolí sa vyskytujú ešte bežné druhy cicavcov zaradené ako poľovná zver napr. bažant, zajac poľný, srnčia zver, jelenia zver, diviak.

Významné migračné koridory živočíchov

Za migračný biokoridor nadregionálneho (resp. nadnárodného významu) sa považuje rieka Latorica a jej príslušné inundačné územie s príslušnými terasami, náplavovými kužeľmi a prítokmi. Okrem hydrofauny (ichtyofauny) je tento koridor významný najmä pre sezónne migrácie vtákov, z ktorých časť túto oblasť v rámci migrácie

považuje za cieľovú. A ako takú ju využíva na hniezdenie a odchov mláďat. V krajine majú pre migráciu živočíchov svoj význam aj ekotóny typu les - bezlesie na rozhraní súvislých lesných porastov a mimolesnej krajiny. Mimolesná drevinná vegetácia, predovšetkým medze s porastom drevín, slúžia tiež ako migračné koridory živočíchov, väčšinou s krátkym dosahom.

Navrhovaná činnosť je lokalizovaná do areálu kompresorovej stanice Veľké Kapušany, ktorý je celý oplotený. Realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k narušeniu žiadneho migračného koridoru živočíchov.

2 KRAJINA A JEJ OCHRANA

2.1 ŠTRUKTÚRA KRAJINY A VYUŽITIE ÚZEMIA

V krajinskej štruktúre bližšieho ale i širšieho okolia hodnoteného územia dominuje orná pôda a súvisiace antropogénne prvky (napr. priemyselné oblasti, dopravné koridory, vedenia vysokého napätia a pod.), čo zaraďuje územie medzi ekologicky značne zmenené a nestabilné priestory. Pre tento typ odlesnenej krajiny má osobitný význam z krajinárskeho a ekologického hľadiska nelesná stromová a krovinatá vegetácia a zachovalé fragmenty prirodzených spoločenstiev.

Významný krajinnno-ekologický prvok širšieho územia predstavuje rieka Latorica a jej priľahlé okolie, ktorá je najvýznamnejším ekologicko-stabilizačným fenoménom s významným postavením v rámci širšej krajinárskej štruktúry.

Výhodou lokalizácie elektrárne je, že nebola umiestnená do územia so zachovanými krajinnými štruktúrami, ale v existujúcom, v predchádzajúcom období využívanom areáli kompresorovej stanice. Týmto spôsobom sa nevytvoril nový stresový faktor v krajine.

2.2 OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

2.2.1 Územná ochrana prírody

Chránená krajinná oblasť Latorica

Zriadená vyhláškou Slovenskej komisie pre životné prostredie č. 278/1990 Zb. zo dňa 25. júna 1990 v znení Zákona NR SR č. 287/1994 Z.z. Novelizovaná Vyhláškou MŽP SR č. 122/2004 zo dňa 20. januára.2004. Výmera CHKO je 23 198 ha. CHKO Latorica je veľkoplošné chránené územie nížinného typu krajiny. Územie je budované prevažne kvartérnymi sedimentmi s typickým fluvialným a eolickým reliéfom. Zahŕňa hlavný tok Latorice a dolnú časť toku Laborca a Ondavy so sústavou slepých ramien a s príľahlými lužnými lesmi a aluviálnymi lúkami. Najvýznamnejším fenoménom Chránenej krajinskej oblasti Latorica sú už dnes zriedkavé a mimoriadne vzácne vodné a močiarny biocenózy, tvoriace komplex, ktorý nemá obdobu v celej republike. Druhové zloženie rastlinných spoločenstiev je veľmi rôznorodé. Zo vzácných vodných druhov tu môžeme nájsť lekná biele, lekníky žlté, rezavku alovitú, kotvicu plávajúcu, húsenikovec erukovitý a mnohé iné. Pravidelne zaplavované lúky, slúžiacie ako pastviny, sú charakteristické rozptýlenými skupinami krovín a krovinných spoločenstiev, ako aj solitérmi, prevažne vrbami. Poloha územia v migračnej ceste vodného vtáctva predurčuje vysoký počet tu sa vyskytujúcich živočíchov zo vzdialenejších geografických oblastí. Z pozoruhodných zástupcov fauny sa v oblasti vyskytuje koník stepný, modlivka zelená, korytnačka močiarna, volavka purpurová, beluša malá, kormorán veľký, orliak morský, kúdelníčka lužná, netopier obyčajný a iné. Lužné lesy, vodné a močiarny spoločenstvá, inundačné územie Latorice so

spleťou ramien, pieskové duny - to všetko vytvára svojrázny a neopakovateľný charakter tejto časti Latorickej roviny.

Posudzovaná činnosť sa nachádza vo vzdialenosti cca 1 km od severného okraja CHKO Latorica (pozri výkres č. 4).

Severne od Veľkých Kapušian sa nachádza chránené územie – **prírodná rezervácia Ortov**. Evidenčné číslo územia je 862, výmera 148 482 m², územie bolo vyhlásené v roku 1993 a na jeho území platí 5. stupeň ochrany. Predmetom ochrany územia je ochrana menšieho, v súčasnosti už ojedinelého zachovalého prírodného celku v poľnohosp. intenzívne využívannej krajine. Ide o zachovalú časť ramena Ortov, asi zvyšok starého koryta Uhu. Má pôvodnú močiarnu a vodnú vegetáciu a zachovalé brehové porasty so vzácnymi druhmi.

Posudzovaná činnosť sa nachádza vo vzdialenosti cca 4 km od južného okraja PR (pozri výkres č. 4).

Územia sústavy NATURA 2000

V zmysle § 26 ods. 6 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny je od 1. februára 2008 v platnosti vyhláška MŽP SR č. 26/2008, ktorou bolo vyhlásené **Chránené vtáčie územie Medzibodrožie**. Účelom vyhlásenia CHVÚ Medzibodrožie je zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov bociana bieleho, bociana čierneho, brehule hnedej, bučičika močiarného, bučiaka trstového, d'atľa hnedkavého, d'atľa prostredného, haje tmavej, hrdličky poľnej, bučiaka nočného, chochlačky bielookej, chriašteľa malého, chriašteľa poľného, kačice chrapľavej, kalužiaka červenonohého, kane močiarnej, kane popolavej, krutihlava hnedého, ľabtušky poľnej, muchárika bielokrkého, muchára sivého, penice jarabej, pipíšky chochlatej, prepelice poľnej, prhlaviara čiernohlavého, rybára bahenného, rybára čierneho, rybárika riečného, škovránka stromového, strakoša červenochrbtého, strakoša kolesára, včelára lesného, včelárika zlatého, volavky bielej, volavky purpurovej, volavky striebistej, výrika lesného a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Chránené vtáčie územie má výmeru 33 753,7 hektára.

V zmysle § 2 ods. 1 vyhlášky č. 26/2008 je na časti CHVÚ zakázaná činnosť, ktorá môže mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia. Takouto činnosťou je vykonávanie obnovnej ťažby holorubným hospodárskym spôsobom okrem topoľových monokultúr, porastov jaseňa amerického a agátových porastov.

Posudzovaná činnosť sa nachádza vo vzdialenosti cca 1 km od severného okraja CHVÚ Medzibodrožie (pozri výkres č. 4).

Severne od posudzovanej činnosti sa nachádza **CHVÚ Senianske rybníky**. Územie bolo vyhlásené vyhláškou MŽP SR č. 436/2009 s účinnosťou od 1. novembra 2009. Účelom vyhlásenia CHVÚ Senianske rybníky je zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov brehára čiernochvostého, bučiaka trstového, bučiaka nočného, kalužiaka červenonohého, kane močiarnej, lyžičiara bieleho, rybára bahenného, šabliarky modronohéj, volavky bielej, volavky purpurovej, volavky striebistej a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. CHVÚ má výmeru 2 668,47 hektára.

Posudzovaná činnosť sa nachádza vo vzdialenosti cca 11,6 km od južného okraja CHVÚ Senianske rybníky.

Sústavu NATURA 2000 v území dopĺňajú územia európskeho významu:

- SKUEV0006 Latorica,
- SKUEV0007 Čičarovský les,
- SKUEV0012 Bešiansky polder,
- SKUEV0026 Raškovský luh,
- SKUEV0235 Stretavka

SKUEV0006 Latorica má plochu 7495,90 ha, posudzovaná činnosť sa nachádza vo vzdialenosti cca 1 km od severného okraja SKUEV0006 Latorica (pozri výkres č. 4).

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany SKUEV0006 Latorica:

- 91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy
 3130 Oligotrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried Littorelletea uniflorae a /alebo Isoeto-Nanojuncetea
 3150 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a /alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition
 6440 Aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi
 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky
 91F0 Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek
 91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany SKUEV0006 Latorica:

kunka červenobruchá	Bombina bombina
vydra riečna	Lutra lutra
ohniváček veľký	Lycaena dispar
netopier pobrežný	Myotis dasycneme
lopatka dúhová	Rhodeus sericeus amarus
modráčik krvavcový	Maculinea teleius
korýtko riečne	Unio crassus
kolok vretenovitý	Zingel streber
hrúz Kesslerov	Gobio kessleri
mlynárik východný	Leptidea morsei
čik európsky	Misgurnus fossilis
hrebenačka vysoká	Gymnocephalus baloni
hrúz bieloplutvý	Gobio albipinnatus
mlok dunajský	Triturus dobrogicus
píľ zlatistý	Sabanejewia aurata
boleň dravý	Aspius aspius
hrebenačka pásavá	Gymnocephalus schraetser
šabl'a krivočiara	Pelecus cultratus
korytnačka močiarna	Emys orbicularis
kolok veľký	Zingel zingel
marsilea štvorlistá	Marsilea quadrifolia
hrúz fúzatý	Gobio uranoscopus
pimprlík mokradný	Vertigo angustior

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území SKUEV0006 Latorica:

- Ťažobné a geotermálne vrty;
- Úpravy tokov, priehrad, rybníkov a ochranných hrádzí;
- Rozširovanie inváznych druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2 vyhlášky;
- Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 2 a 3 vyhlášky);
- Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky);
- Výkon poľovného práva - lov zveri;
- Organizovanie spoločných poľovačiek;
- Zriaďť poľovnícke zariadenie - posed, soľník, krmelec, senník;
- Výkon rybárskeho práva - lov rýb;
- Výrub stromov, nad 80 stromov;

- Údržba brehových porastov (oprávnenie správcu toku), nad 1000 m dĺžky;
- Likvidácia jedno alebo viacradových stromoradií, nad 100 m dĺžky;
- Likvidácia drevín z dôvodu revitalizácie pasienkov, nad 1 ha;
- Likvidácia vetrolamov, protieróznych pásov, bez limitu;
- Budovanie a vyznačenie turistických chodníkov, náučných chodníkov, bežeckých trás, lyžiarskych trás alebo cyklotrás;
- Umiestnenie krátkodobého prenosného zariadenia, ako je prenosný stánok, prístrešok, konštrukcia alebo zariadenie na slávnostnú výzdobu a osvetlenie budov, scénickej stavby pre film alebo televíziu;
- Účelové komunikácie.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia SKUEV0006 Latorica:

- Rozširovanie inváznych druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2 vyhlášky;
- Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, inváznych a expanzívnych;
- Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2) - Rastliny ostatných kategórií;
- Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky).

SKUEV0007 Čičarovský les (28,42 ha).

Predmetom ochrany SKUEV0007 Čičarovský les sú biotopy 91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy. Predmetom ochrany je druh kunka červenobruchá (*Bombina bombina*). Z činností, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území je to hlavne pohyb mimo vyznačených chodníkov v lesnom vegetačnom stupni (okrem vlastníka). Posudzovaná činnosť sa nachádza vo vzdialenosti cca 5,5 km východne od SKUEV0007 Čičarovský les.

V zmysle požiadaviek Európskej komisie Slovenská republika, musí svoj národný zoznam území európskeho významu doplniť a prispieť tak k ochrane prírodného dedičstva Európy. Odborný návrh doplnku národného zoznamu navrhovaných území európskeho významu pripravila Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. Od 1. apríla 2011 začína prerokovávanie zaradenia navrhovaných území európskeho významu do národného zoznamu s vlastníckmi (správcami, nájomcami) pozemkov dotknutých zamýšľanou ochranou. Ide o 96 lokalít s celkovou výmerou 11 400 ha. Medzi takéto územia je zaradené aj rozšírenie SKUEV1007 Čičarovský les s plochou 65,43 ha. Rozšírenie je navrhnuté v južnom smere, t.j. vzdialenosť cca 5,5 km od posudzovanej lokality sa nemení.

SKUEV0012 Bešiansky polder (2,65 ha) - posudzovaná činnosť sa nachádza vo vzdialenosti cca 8 km východne od SKUEV0012 Bešiansky polder.

SKUEV0026 Raškovský luh (17,05 ha) - posudzovaná činnosť sa nachádza vo vzdialenosti cca 9 km juhovýchodne od SKUEV0026 Raškovský luh.

SKUEV0235 Stretavka (17,75 ha) - posudzovaná činnosť sa nachádza vo vzdialenosti cca 8,5 km juhovýchodne od SKUEV0235 Stretavka.

Územie rieky Latorica patrí medzi zapísané ramsarské lokality – **medzinárodne významná mokrad' Latorica**. Územie zahŕňa časť medzihrádzového priestoru rieky latorica od hraníc s Ukrajinou po sútok s Laborcom na území CHKO Latorica v južnej časti Východoslovenskej roviny, so spleťou ramien, periodicky zaplavovaných biotopov, s priľahlými lužnými lesmi a aluviálnymi lúkami a pasienkami. Zastúpené sú vzácne a zriedkavé vodné a močiarne biocenózy nížinných inundovaných biotopov.

Posudzovaná činnosť sa nachádza vo vzdialenosti cca 2,6 km od ramsarskej lokality Latorica (pozri výkres č. 4).

2.2.2 Druhovú ochranu prírody

Ochrana druhov rastlín a živočíchov sa vykonáva v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva z. č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. V tejto vyhláške okrem iného je určený zoznam chránených druhov rastlín a živočíchov.

Priamo v posudzovanej lokalite nie sú informácie o výskyte osobitne chráneného druhu, no nakoľko sa nachádza cca 1 km od chránených území viazaných na tok Latorice, na ktorom sa vyskytujú chránené druhy vtákov, je možný ich sezónny resp. prechodný výskyt.

2.2.3 Chránené stromy

V hodnotenom území a ani v jeho širšom okolí sa nenachádzajú chránené stromy.

2.3 PRVKY ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY

V zmysle § 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa za územný systém ekologickej stability považuje taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu.

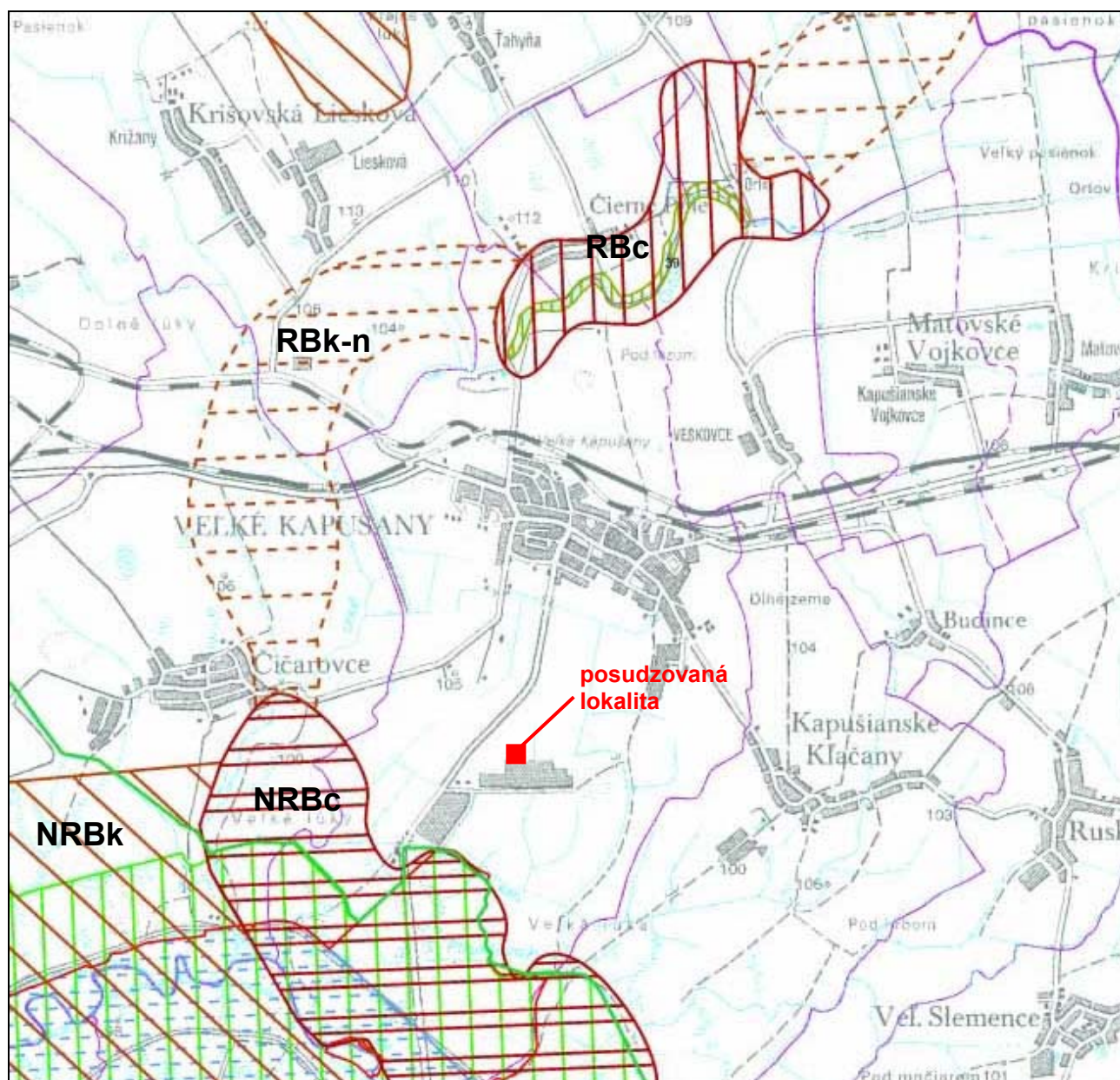
V Slovenskej republike koncepcia ÚSES bola prijatá uznesením vlády SR č. 394 z roku 1991. Realizácia ÚSES v praxi je nevyhnutná z hľadiska trvalo udržateľného rozvoja. Na uvedenom základe bol v roku 1991 bol spracovaný Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability (GNÚSES) a Metodika pre spracovanie ÚSES na nižších úrovniach (MŽP SR 1992).

Podľa dokumentácie RÚSES ÚPN VÚC KK a ÚPN Veľké Kapušany sa v širšom okolí posudzovanej lokality nachádzajú tieto prvky ÚSES :

- lokálne biocentrum (LBc) – Veľká lúka,
- regionálne biocentrum (RBc) – Kapušanský les (súčasť NRbC Latorický luh),
- regionálne biocentrum (RBc) – Veľké lúky (súčasť NRbC Latorický luh),
- regionálne biocentrum (RBc) – Ortov,
- navrhovaný regionálny biokoridor (RBk-n) Kapušanský les - Ortov,
- nadregionálne biocentrum (NRbC) Latorický luh,
- nadregionálny biokoridor (NRbk) Latorický luh – Kašvár, Tajba – hranica MR.

Posudzovaná činnosť sa najbližšie nachádza vo vzdialenosti cca 1 km severne od nadregionálneho biocentra (NRbC) Latorický luh a RBc Kapušanský les.

Obr. 3 Výrez RÚSES ÚPN VÚC Košického kraja 2009.

Legenda k obr. 3

stav	návrh	výhľad	
■■■■■			HRANICA KRAJA
			NÁRODNÝ PARK
			OCHRANNÉ PÁSMO NÁRODNÉHO PARKU
			CHRÁNENÁ KRAJINNÁ OBLASŤ
			NÁRODNÁ PRÍRODNÁ REZERVÁCIA
			OCHRANNÉ PÁSMO NÁRODNEJ PRÍRODNEJ REZERVÁCIE
			PRÍRODNÁ REZERVÁCIA
			OCHRANNÉ PÁSMO PRÍRODNEJ REZERVÁCIE
			CHRÁNENÝ AREÁL
			OCHRANNÉ PÁSMO CHRÁNENÉHO AREÁLU
			NÁRODNÁ PRÍRODNÁ PAMiatKA
			OCHRANNÉ PÁSMO NÁRODNEJ PRÍRODNEJ PAMiatKY
			PRÍRODNÁ PAMiatKA
			IDENTIFIKAČNÝ KÓD CHRÁNENÉHO ÚZEMIA (4 a 5 stupeň ochrany)
			ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU
			BIOSFÉRICKÁ REZERVÁCIA
			RAMSARSKÁ LOKALITA
			CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIE
			PROVINCIONÁLNE BIOCENTRUM (BPV)
			NADREGIONÁLNE BIOCENTRUM (BNV)
			NADREGIONÁLNY BIOKORIDOR (BN)
			REGIONÁLNY BIOKORIDOR

Priamo v kontakte s hodnoteným územím sa nevyskytujú žiadne z prvkov ÚSES. Komplex krajiny v okolí posudzovaného územia sa charakterizuje ako stresový faktor z titulu dominantného využitia pre poľnohospodárske účely, množstva energetických vedení a zariadení a urbanizácie.

3 OBYVATEĽSTVO, JEHO AKTIVITY, INFRAŠTRUKTÚRA A KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA

3.1 OBYVATEĽSTVO

Realizáciou zámeru je dotknuté katastrálne územie mesta Veľké Kapušany, okres Michalovce, Košický kraj.

Na celkový populačný vývoj sídla, jeho rozsah a štruktúru obyvateľstva v uplynulom období okrem prirodzeného prírastku výraznou mierou pôsobila migrácia obyvateľstva, ktorá sa vyznačovala vysídľovaním obyvateľstva z okolitých obcí do mesta, čo úzko súviselo s rozvojom bytovej výstavby a rozvojom pracovných aktivít výrobného i nevýrobného charakteru. Nárast celkového počtu obyvateľov ovplyvnila i integrácia obcí pod sídlo Kapušany (napr. Veškovce).

Najvýraznejší demografický vývoj bol zaznamenaný v rokoch 1961-1991, keď sa počet obyvateľov sídla zvýšil z 3588 na 9421. V rokoch 1980-1991 pribudlo v meste 962 obyvateľov a v nasledujúcom desaťročí pokračuje tiež nárast obyvateľstva, ale miernejším tempom. V posledných rokoch sa však objavuje i mierny pokles celkového počtu obyvateľov. V porovnaní s rokom 2001 bolo v roku 2009 už o 215

obyvateľov menej. V návrhu UPD mesta sa predpokladá nárast počtu obyvateľov do roku 2025 o 10 726 obyvateľov.

Tab.2 Vývoj počtu obyvateľov v SÚ Veľké Kapušany

Rok	1980	1991	2001	2004	2009
Počet obyvateľov	8 459	9 421	9 760	9 536	9 545

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov k 3.3.1991 ŠÚ SR, okr. od. Michalovce, 1992. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001. ŠÚ SR, Bratislava 2002. Bilancia pohybu obyvateľstva, ŠÚ SR, Bratislava 2001., www.statistics.sk.

Zo štruktúry obyvateľstva mesta podľa základných vekových skupín je vidieť, že už i v tomto sídle pokračuje proces poklesu detskej zložky ako dôsledok znižujúcej sa pôrodnosti. To sa prejavuje najmä v nižšom zastúpení obyvateľstva v predproduktívnom veku. Tento podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku v roku 1991 predstavoval 30,50 % a v roku 2009 už len 16,64 %, čo predstavuje v porovnaní s rokom 1991 zníženie počtu mladých ľudí o 1 285.

Vplyvom úbytku detskej zložky populácie a rastom početnosti osôb v produktívnom veku sa ďalej zvyšuje priemerný vek žijúcich obyvateľov sídla, obyvateľstvo pomaly starne.

Podľa indexu vitality charakterizujeme situáciu v sídle z populačného hľadiska už ako regresívnu, čo v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, najmä r. 1991 znamená výrazné zhoršenie stavu (viď. tabuľka dolu).

Tab.3 Štruktúra obyvateľstva podľa charakteristických vekových skupín

Rok	Počet obyvateľov spolu	0-14 roční		15-59 (54 ženy)		60+ (55+ ženy)		Index vitality
		A	%	A	%	A	%	
1991	9 421	2 873	30,50	5 468	58,04	900	9,55	319,0
2001	9 760	1 979	20,28	6 578	67,40	1 149	11,77	172,3
2009	9 545	1 588	16,64	6 259	65,57	1 698	17,79	93,52

Poznámka: A – absolútny počet

Zdroj: www.statistics.sk.

Podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v r. 2001 predstavovalo domový fond 1 052 domov, z toho z toho 979 obývaných. Podľa príslušnosti k národnosti v riešenom území prevládala v území príslušnosť maďarská (56,98 %) a slovenská (35,92 %). Podľa vierovyznania sa najviac obyvateľov hlási k rímskokatolíckemu vyznaniu (49,46 %), gréckokatolíckemu (12,30 %), k reformovanému náboženstvu (27, %) a bez vyznania je 4,59 %.

Zamestnanosť

Podmienky zamestnanosti obyvateľov širšieho okolia vytvára samotné mesto Veľké Kapušany, kde pracuje časť ekonomicky aktívnej časti obyvateľstva. V úrovni ekonomickej aktivity sa výrazne prejavuje väzba na hospodársku základňu ďalších miest (Michalovce, Trebišov, Strážske, Kráľovský Chlmec, Vranov nad Topľou, Humenné a iné).

V roku 2001 bolo v sídle 5 437 ekonomicky aktívnych obyvateľov (2827 mužov a 2610 žien), čo predstavovalo 55,71 % z celkového počtu obyvateľov. Z celkového počtu EAO bolo v danom období 1 731 nezamestnaných. V roku 2008 to bolo 1 197 nezamestnaných. Obdobie krízy sa negatívne podpísalo pod opätovný nárast nezamestnanosti i v danom regióne. V marci 2011 predstavovala miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Michalovce 18,84 %.

V súčasnosti sú obyvatelia zamestnaní aj v priemysle, službách a poľnohospodárstve. Takmer 28 % EAO pracuje v odvetví výroba a rozvod elektriny, plynu a vody a takmer 12,8 % pracuje v odvetví doprava, skladovanie a spoje. Nakoľko v súčasnosti nepriaznivá situácia na pracovnom trhu neumožňuje uspokojiť dopyt, tak aj pohybom za prácou mimo miesto trvalého bydliska je čiastočne vyrovňovaná bilancia zdrojov a potrieb pracovných síl.

3.2 SÍDLA

Mesto Veľké Kapušany leží vo východnej časti Východoslovenskej nížiny medzi riekami Latorica a Uh v nadmorskej výške okolo 110 m. Veľké Kapušany vznikli pravdepodobne v 11. – 12. storočí ako pohraničná strážna obec. Ich názov bol odvodený od cestnej brány /z maďarského kapu = brána/. Najstaršia písomná správa o Veľkých Kapušanoch, nazývaných v stredovekých listinách Copus, Egyházas Kapus, Kápolnás Kapus, Kys Kapus a Nagh Kapos je v listine kráľa Ondreja II. /1205-1235/ z roku 1214. Panovník v nej potvrdil právoplatnosť testamentu vacovského biskupa Boleslava /1188-1211/, ktorý daroval svoj hnutelný i nehnuteľný majetok rádu premonštrátov, Cirkvi sv. Kríža v Lelesi. Súčasťou tohto majetku boli aj obce Leles, Vysoká a Kapušany, uvedené v tejto listine ako Copus. V roku 1914 sa na návrh valného zhromaždenia Užskej župy Veľké Kapušany, Malé Kapušany a Čepeľ združili v jednu obec. Do roku 1960 boli Veľké Kapušany okresným sídlom. V roku 1960 bola pričlenená k Veľkým Kapušanom poľnohospodárska obec Veškovce.

V súčasnosti administratívne riešené územie prináleží do Košického kraja, okresu Michalovce. Mesto plní funkciu sídla miestneho významu. V oblasti energetického priemyslu a poľnohospodárskej výrobe až regionálnu funkciu. Významná funkcia je i v oblasti železničných prekládkových zariadení vo vzťahu k Ukrajine,

Sídlo svojou veľkosťou podľa počtu obyvateľov spadá do veľkostnej kategórie do 10 000 obyvateľov. Zabezpečuje základné a vyššie vybavenie poskytujúce služby pre obyvateľov sídla i bezprostredného zázemia. Za vyššou vybavenosťou musia obyvatelia vycestovať do okresného sídla, ktoré je od neho v dobrej časovej dostupnosti. Člení sa na 4 časti: Čepeľ, Malé Kapušany, Veľké Kapušany, Veškovce.

Podľa PHSR mesta Veľké Kapušany je perspektíva ekonomického rozvoja mesta vo využití polohy mesta priamo na hranici s Ukrajinou a využitia územia okolo Železničnej prekládkovej stanice v Maťovciach, kde mesto plánuje výstavbu priemyselnej zóny a logistického centra.

3.3 PRIEMYSEL

Významné miesto v odvetvovej štruktúre patrí najmä energetickému priemyslu (Elektrárň Vojany - výroba a rozvod elektrickej energie). Slovenské elektrárne, a.s. Závod Elektrárne Vojany a Eustream a.s. Veľké Kapušany zohrali rozhodujúcu úlohu pri rozvoji mesta Veľké Kapušany. Transformácia týchto podnikov a strata výrobného programu v prípade Slovnaftu Vojany zapríčinila útlm rozvojových impulzov a zdrojov, znižovanie počtu zamestnancov a následný rast nezamestnanosti.

Priemyselná výroba má v území zastúpenie aj prostredníctvom SPP (rozvod plynu), Slovnaft Vojany a doprava a skladovanie (Zberné suroviny Žilina). Vzhľadom na to, že v blízkosti mesta sa nachádza jedna z najdôležitejších železničných prekládok Slovenska (Maťovské Vojkovce) mesto je významné aj z logistického hľadiska.

Vo východnej, severovýchodnej a južnej časti katastrálneho územia mesta je navrhovaný priemyselný park (s navrhovaným výrobným programom, zameraným na elektrotechniku, stavebníctvo, strojárstvo a skladovanie) mimo súčasného zastavaného územia mesta. Nachádza sa tu areál spoločnosti Slovtransgaz a.s.. V juhozápadnej

časti zastavaného územia sa nachádza areál „Drevovýroby“. Súčasťou areálu je píla. Nezavadné výrobné zariadenia sú umiestnené v rozptyle obytnej zóny mesta (umelecké kováčstvo, opravárenské dielne, krajčírstvo a.i.).

3.4 POĽNOHOSPODÁRSKA VÝROBA A LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Poľnohospodárska výroba je z hľadiska okresu a širšieho regiónu najvýznamnejšou výrobnou činnosťou. Rastlinná výroba je zameraná predovšetkým na pestovanie hustosiatych obilovín, ktorých zastúpenie na ornej pôde je 44 –67%., ďalej olejní – slnečnice a ozimnej repky, kukurice a strukovín - hrachu, šošovice a sóje. Živočíšna výroba bola zameraná na hovädzí dobytok, chov ošípaných a hydiny. V posledných rokoch prišlo k zníženiu stavov hospodárskych zvierat takmer vo všetkých podnikoch.

Tab.4 Prehľad o zložení PPF podľa jednotlivých druhov pozemkov v okrese Michalovce

Druh pozemku	Výmera v ha	%	
		z poľnohospodárskej pôdy	z celkovej výmery
orná pôda	48 412	67,15	47,55
záhrady	3 187	4,42	3,13
sady	347	0,48	0,34
vinice	480	0,67	0,47
trvalé trávne porasty	19 663	27,28	19,311
poľnohospodárska pôda	72 089	100,00	70,80

Zdroj: podľa údajov OÚ Michalovce – odbor poľn. , lesného a vodného hosp.

Na poľnohospodárskej pôde hospodári 33 poľnohospodárskych družstiev, 3 akciové spoločnosti, 9 spoločností s ručením obmedzeným, 1 štátny podnik a 40 súkromne hospodáriacich roľníkov.

Výmera PPF v k.ú, Veľké Kapušany predstavuje celkom: 1522,2122 ha, z toho 1126,026 ha orná pôda, 377,1276 ha TTP, 15,178 ha záhrady, 3,3402 sady a z toho odvodnené plochy 556,78 ha. Najväčšiu časť k.ú. sídla Veľké Kapušany zaberá orná pôda a trvalé trávne porasty. Vodné plochy zaberajú 25,1695 ha, zastavané plochy 32,1683 ha a ostatné plochy 2,0946 ha.

Kapušany sú významným centrom pestovania zeleniny, kde dôležitú úlohu zohráva Agroprodukt Veľké Kapušany , ktorá vyváža svoje produkty /kvety a zeleninu/ do zahraničia a dováža hnojivá. Domáci pestovatelia ponúkajú svoje produkty regionálne. V juhozápadnej časti mesta sa nachádza areál RD Veľké Kapušany (chov hydiny a ošípaných) a v miestnej časti Veškovce je areál družba Matex s.r.,o. Veľké Kapušany (chov HD).

Celkovo je v okrese Michalovce 12 470 ha lesnej pôdy, čo je 12 % výmery. Tvoria ju lužné lesy viazané na nivy vodných tokov a nížinné a podhorské lesy. Ide o listnaté lesy rozšírené vo vyšších stupňoch riečnych terás cez pahorkatiny až po úpätie priľahlých kopcov. Väčšina lesov patrí k Východoslovenskej pahorkatine, na západe Pozdišovský chrbát, na východe Laborecká niva a Podvihorlatská pahorkatina. V skladbe lesných porastov dominuje buk zastúpený 72 % a dub zastúpený 14 %. Hospodárenie v lesoch je prevažne v správe štátnej (Slovenské lesy 4 123 ha), urbárnych spoločností (24 na 3 254 ha.), fyzických osôb (10 na 441 ha), cirkví a iných organizácií.

V kat. území mesta sa nachádzajú nasledovné lesné pozemky:

- lesná a pasienková spoločnosť V. Kapušany - 304,746 ha
- Lesy SR š.p. OZ Sobrance, Lesná správa Porúbka – 6,32 ha.

3.5 VODNÉ HOSPODÁRSTVO

Riešené územie leží v povodí rieky Laborec. Na území okresu sa nachádza vodohospodárska nádrž Zemplínska Šírava s kumulovanou funkciou zdroja úžitkovej vody pre priemysel, tepelnú energetiku a závlahy, ochranu územia pred povodňami a rekreačnú.

Mesto je zásobované pitnou vodou z Pobodrožskej vodárenskej sústavy. V roku 1983 bola dokončená stavba Vodné zdroje Boľany s úpravňou vody a výtlačný rad do vodojemu Veľké Kapušany a Vojany. V súčasnosti je zásobované pitnou vodou z Boľanského skupinového vodovodu.

3.6 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

V sídle je zavedený separovaný zber odpadu. Odvoz odpadov z mesta je smerovaný na skládku odpadov v Kráľovskom Chlmci, ktorej prevádzkovateľom je spoločnosť Fúra s.r.o. Rozhanovce. Zber odpadov zabezpečuje Ferama s.r.o, Veľké Kapušany.

3.7 DOPRAVA A DOPRAVNÉ PLOCHY

Cestná doprava

Hlavný objem dopravy v meste Veľké Kapušany a v celom okrese zabezpečuje cestná osobná, nákladná a hromadná doprava.

Hlavnou dopravnou tepnou územia je cesta II/552 – Košice – Oborín – Veľké Kapušany, na ktorú sa pripája cesta II/555 Michalovce - Veľ. Kapušany – Kráľovský Chlmec. Cesty II/552 a II/555 sú napojené na cestu 1. triedy I/50 Košice - Michalovce – Sobrance. Na cestu II/552 sa pripája cesta tr. III/552 37 V. Kapušany – Čičarovce a cesta III/552 39 V. Kapušany – Kapušianské Kľačany, cesta III/552 41 V. Kapušany – Budince a cesta tr. III/552 47 Vojany – V. Kapušany.

Železničná doprava

Katastrálny územím Veľké Kapušany prechádza jednokolačná elektrifikovaná železničná trať širokého rozchodu so smerom štátna hranica Ukrajina – ž. st. Maťovce – Haniska pri Košiciach so železničnou dopravňou – ž.ps. Maťovce ŠRT/NR. Trať je využívaná len pre nákladnú dopravu.

Osobná doprava je zabezpečovaná traťou č. 195 Maťovce – Bánovce n/O so zastávkou a stanicou vo Veľkých Kapušanoch. Počet vypravovaných vlakov je 8 vl/24 hod.

3.8 INŽINIERSKE SIETE

Elektrická energia

Na území okresu Michalovce je hlavným zdrojom výroby elektrickej energie tepelná Elektráreň Vojany. Z transformovni sa elektrická energia dodáva prostredníctvom distribučnej 22 kV elektrickej siete. Ide prevažne o vzdušné siete. Sústava rozvodní a transformátormi 110/22 kV umožňuje pružne reagovať na požiadavky odberateľov. Mesto je zásobované elektrickou energiou z VN vedenia č. 228, 389 a 417, ktoré vyúsťujú z ES K. Chlmec. V meste sa nachádza 22 distribučných trafostaníc v majetku VSE a.s. a cca 8 cudzích trafostaníc, ktoré nie sú v majetkom VSE a.s.. Šesť trafostaníc je murovaných. Severne od okraja kat. územia mesta prechádzajú

jestvujúce 400 kV vedenia č. 409 Veľké Kapušany – Lemešany a č. 440 Veľké Kapušany – Mukačevo (UA).

Zásobovanie plynom

Zásobovanie plynom v sa opiera o VTL plynovody prechádzajúce územím. Južným okrajom kat. územia mesta prechádza tranzitný plynovod DN 72x1400/3x1200, medzištátny plynovod DN 700 a Vojany-Užhorod DN700.

Mesto Veľké Kapušany je plynofikované. Dodávka zemného je zabezpečená z regulačných staníc zemného plynu – RS 3000/2/1 – 440, ktorá je osadená v južnej časti mesta, z RS 3000/2/1 – 440 osadenej v mestskej časti Veškovce a z RS 1200/2/1 – 440 osadenej pri západnej časti obce Kapušianske Kľačany, tieto RS plynu sú napojené na distribučný VTL plynovod DN 200, PN 4 MPa.

Zásobovanie teplom

Zásobovanie teplom sa zabezpečuje dvoma spôsobmi:

- centralizovaným zásobovaním z ústredných zdrojov tepla
- zásobovaním z individuálnych a lokálnych zdrojov tepla (vrátane domových kotolní) s tuhými palivami, zemným plynom a v malej miere elektrickou energiou,
- objekty občianskeho vybavenia a objekty podnikateľských subjektov, z kotlov ústredného vykurovania napojených na zemný plyn.

V južnej časti kat. územia sa nachádza teplovodné zariadenie vo vlastníctve SE Vojany. Teplovodná prípojka o celkovej dĺžke 5,6 km je vedená od Slovtransgazu do výmenníkovej stanice pri Energosune.

Severným až severovýchodným okrajom kat. územia mesta prechádza ropovodné potrubie DN500, DN 700. Súbežne s týmto potrubím ide optický kábel a metalický kábel.

Cez kat. územie v južnej časti prechádza časť líniovej stavby – gazolinovod Ptrukša-Vojany a katódová ochrana.

3.9 SLUŽBY

Veľké Kapušany sú významnejším centrom osídlenia, s čím súvisia jeho dôležité funkcie v polohe administratívno-správnej, kultúrno-spoločenskej a hospodársko-obslužnej. Mesto je vybavené širokou škálou zariadení celomestského a nadmestského významu so zastúpením školstva, zdravotníctva a sociálnej starostlivosti, kultúry, športu, verejnej administratívy a správy, peňažníctva, ako aj komerčnej vybavenosti. V meste je sieť škôl od predškolských zariadení až po stredné školy. V Kapušanoch sú 4 mestské základné školy, ZUŠ, 2 stredné školy, Domov dôchodcov, Poliklinika „Veľké Kapušany n.o.“, Múzeum, športový areál, ihriská a iné. V posledných rokoch došlo k rozšíreniu a skvalitneniu služieb a to hlavne ubytovacích, stravovacích, obchodných, peňažných a poisťovacích služieb. Stravovacie služby v meste poskytujú prevádzky: Griff Panzió, Pytliacká reštaurácia, Hotel Družba, Pizzeria Sacramento a pod.

Vo Veľkých Kapušanoch sídli obchodné zariadenia COOP Jednoty a množstvo menších či väčších predajných zariadení potravinárskeho, spotrebného a priemyselného tovaru, je tu zastúpenie bánk, poisťovní (VÚB, Slovenská sporiteľňa, Poštová banka). Ďalej sú v obci zastúpené remeselné-výrobné prevádzky. Ide väčšinou o drobných živnostníkov bez zamestnancov

Úroveň vybavenosti službami, ich štruktúra zodpovedá veľkosti sídla

3.10 REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Rekreačný potenciál širšieho okolia riešeného územia je viazaný najmä na prírodné krásy a možnosti v okolí vodných tokov a vodných plôch. V okrese Michalovce sa nachádza rekreačná oblasť Zemplínska šírava. Jej význam je dôležitý predovšetkým v letnom období ale postupne sa prejavujú snahy o odstránenie sezónnosti resp. o predĺženie sezóny budovaním kapacít s odstránením viazanosti na pobyt pri vodnej ploche. Územie má výborné podmienky aj pre turizmus (pobyt na horách – Vihorlat, Karpatské vrchy,), vidiecky turizmus a priemerné podmienky pre poznávací - kultúrny turizmus (architektonické pamiatky, folklór, prírodné atraktivity). Okres je v dosahu krátkodobej rekreácie sídelných aglomerácií v susednom Maďarsku, čo môže podstatne zvýšiť jeho turistickú návštevnosť.

Samotné mesto Veľké Kapušany i jeho najbližšie okolie poskytuje dostatočne veľký priestor pre každodenné vyžitie sa jeho obyvateľov. V turistike sú široké možnosti realizácie vo všetkých vekových kategóriách v okolí Chránenej krajiny oblasti Latorica a prírodnej rezervácii Ortov.

Ťažiskom športovej vybavenosti mesta je areál s futbalovým ihriskom medzi ul. Záhradná, Erdélyiho a Agátová. Krytá plaváreň na západnom okraji mesta. Základná športová vybavenosť je súčasťou areálov škôl a voľných priestranstiev obytných súborov.

3.11 KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA

V meste Veľké Kapušany sú evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu nasledovné národné kultúrne pamiatky:

- Pamätná tabuľa – padlým antifašistickým bojovníkom, na budove MSKS, Dobóa I. nám., parc. č. 1747,
- Pamätná tabuľa – Erdélyi Ján- redaktor 1814-1868, na evanjelickom kostole, Hlavná ul., parc. č. 1.

3.12 ARCHEOLOGICKÉ LOKALITY

Nachádzajú sa tu archeologické náleziská:

- Poloha Leninova ul. - sídliskové nálezy z neskorého stredoveku (13.-14.stor.)
- Poloha Kablát – sídliskové nálezy z eneolitu, doby laténskej, doby rímskej a vrcholného stredoveku (11.-13. stor.).
- Poloha neudaná – v blízkom okolí mesta nájdený dvojsečný meč z včasného stredoveku (9. –10. stor.) pravdepodobne z rozrušeného hrobu.

4 SÚČASNÝ STAV KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

4.1 OVZDUŠIE

Stav ovzdušia v posudzovanom území je ovplyvnený existujúcimi malými, strednými a veľkými zdrojmi znečistenia ovzdušia, automobilovou dopravou, ale aj prenosmi emisií zo vzdialených zdrojov.

Samotná KS 01 vo Veľkých Kapušanoch predstavuje v zmysle platnej legislatívy veľký zdroj znečisťovania ovzdušia.

V roku 2010 vyprodukoval eustream, a.s. Veľké Kapušany 825,5 t NO₂ a 82,7 t CO.

V širšom okolí posudzovanej lokality sa nenachádzajú ďalšie významnejšie zdroje znečisťovania ovzdušia.

4.2 HLUK

V priestore posudzovanej lokality možno za najvýznamnejšie zdroje považovať hluk z areálu KS01 a v širšom okolí aj z cestnej dopravy a železnice, čo pri relatívne nízkom zaťažení nepredstavuje vážnejší problém pre obyvateľstvo tu žijúce ani pre životné prostredie ako také. Hluk z KS neovplyvňuje obyvateľstvo v okolitých sídlach. V decembri 2008 bolo vykonané meranie hluku v priestore západnej časti obce Kapušianske Kľačany so zameraním na hluk z prevádzky KS 01. Výsledkom merania bolo dodržiavanie prípustných hodnôt hluku pre všetky časové intervaly. Bližšie viď príloha č. 2 – Hluková štúdia.

4.3 HORNINOVÉ PROSTREDIE

Z hľadiska možnosti aktivácie geodynamických javov je záujmové územie vzhľadom na jeho miernu sklonitosť, geologické podložie a inžiniersko-geologické vlastnosti klasifikované ako stabilné. Z hľadiska znečistenia horninového prostredia nie sú v riešenom území indície jeho kontaminácie, ktorá nebola zistená ani v rámci realizovaných geologických prieskumov.

4.4 POVRCHOVÉ A PODZEMNÉ VODY

Na znečisťovaní povrchových vôd sa podieľa predovšetkým priemysel, poľnohospodárstvo a osídlenie. V záujmovom území elektrárne nemá žiadna obec vybudovanú ČOV a jedinou ČOV disponuje mesto Veľké Kapušany.

V samotnej lokalite neboli na základe doposiaľ realizovaných prieskumov zistené indície znečistenia podzemných vôd.

4.5 PÔDY

V hodnotenom území neboli robené podrobnejšie prieskumy kvality pôdy z hľadiska jej možnej kontaminácie. Hlavným potenciálnym zdrojom znehodnotenia pôdy je poľnohospodárska činnosť po okolí areálu. Jedným z negatívnych javov, ktoré pôsobia v riešenom území je vodná a veterná erózia, ktorá sa prejavuje predovšetkým v mimovegetačnom období a lokálne spôsobuje zvýšenú prašnosť v ovzduší.

4.6 SKLÁDKY

V najbližšom okolí areálu neboli zistené žiadne navážky.

4.7 RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO

Posudzované územie tvorí oplotený areál KS Veľké Kapušany. Vzhľadom na vyššie uvedené (pozri kap. III.2) je možné konštatovať, že územie tvorí priemyselný areál, ktorý svojim charakterom a prevádzkou vytvára podmienky len na trvalý výskyt synantropných druhov. Chránené a ohrozené druhy sa v území môžu vyskytnúť len príležitostne – napr. zástupcovia avifauny aj vzhľadom na prítomnosť rieky Latorica (CHVÚ Medzibodrožie, CHKO Latorica) vo vzdialenosti cca 1 km.

4.8 ZDRAVOTNÝ STAV OBYVATEĽSTVA A CELKOVÁ KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA PRE ČLOVEKA

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov – ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti ako aj životné prostredie (ŽP). Vplyv znečisteného ŽP na zdravie ľudí je dosiaľ málo preskúmaný, odzrkadľuje sa však najmä v ukazovateľoch stredná dĺžka života pri narodení, celková úmrtnosť, dojčenská a novorodenecká úmrtnosť, počet rizikových tehotenstiev a počet narodených s vrodenými a vývojovými vadami, štruktúra príčin smrti, počet alergických, kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, stav hygienickej situácie, šírenie toxikománie, alkoholizmu a fajčenia, stav pracovnej neschopnosti a invalidity, choroby z povolania a profesionálne otravy.

Syntetickým ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov je stredná dĺžka života, t.j. nádej na dožitie. Po roku 1991 pokles celkovej úmrtnosti, ale najmä dojčenskej a novorodeneckej sa prejavil v predĺžení strednej dĺžky života pri narodení. V roku 2000 dosiahla stredná dĺžka života u žien SR 77,02 roka a 69,1 roka u mužov. V okrese Michalovce bola táto hodnota 76,4 roka u žien a 67,3 roka u mužov. V roku 2008 v SR dosiahla u mužov 70,85 roka a u žien 78,73 roka. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi sa teda stredná dĺžka života pri narodení u mužov a žien mierne zvýšila.

Tab.5 Výber najvýznamnejších sledovaných zdravotných ukazovateľov za okres Michalovce

ukazovateľ	rok	
	1998	2002
natalita v ‰	12,44	11,25
samovoľné potraty na 1000 žien vo fertilnom veku	4,74	3,45
mimomaternicové tehotenstvo na 1000 žien vo fertilnom veku	0,28	0,21
počet živonarodených detí s vrodenou chybou na 10 000 živonarodených	212,8	260,6
novorodenecká v ‰	6,67	7,33
dojčenská úmrtnosť v ‰	12,59	15,47
mortalita	10,48	9,90

Zdroj: Správa o stave životného prostredia Košického kraja v r. 2002.

Ako z tabuľky vidieť pri porovnávaní ukazovateľov v rokoch 1998 a 2002 bola situácia horšia pri natalite, počte živonarodených deťoch s vrodenou chybou a novorodeneckej a dojčenskej úmrtnosti. Aj keď má v ostatných rokoch dojčenská úmrtnosť klesajúci trend je v území stále vysoká, je vysoko nad celoslovenským priemerom. Príčiny je potrebné hľadať najmä v nedostatočnej starostlivosti o dojčatá vo vzťahu k vysokému podielu rómskeho obyvateľstva i kvalite poskytovanej zdravotníckej starostlivosti. Ostatné ukazovatele vyzneli pre rok 2002 priaznivejšie.

K základným charakteristikám zdravotného stavu obyvateľstva, odrážajúcich ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky patrí aj úmrtnosť. Úmrtnosť v okrese Michalovce bola v porovnávaných rokoch v rozpätí od 10,48 promile (r. 1998) do 9,90 promile (r. 2002) – bola mierne vyššia ako v kraji (rozpätie 9,60-950 promile) i SR (rozpätie 9,86-9,58 promile). V roku 2009 zomrelo vo Veľkých Kapušanoch 105 obyvateľov.

Z porovnania štatistík za dlhšie obdobie je zrejmé, že v štruktúre úmrtnosti podľa príčin smrti nedochádza v posledných rokoch v SR k podstatným zmenám. Päť najčastejších príčin smrti: kardiovaskulárne ochorenia, zhubné nádory, vonkajšie príčiny (poranenia, otravy, vraždy, samovraždy a pod.), choroby dýchacej sústavy a ochorenia tráviacej sústavy, majú za následok cca 95 percent všetkých úmrtí. Vyšší počet úmrtí v dôsledku chorôb obehovej sústavy je čiastočne i v dôsledku poklesu

úmrtí na ostatné choroby, najmä infekčné. Ľudia sa dožívajú vyššieho veku, v ktorom často dochádza k degeneratívnym chorobám srdca a ciev. Na prírastku týchto ochorení sa podieľajú aj civilizačné faktory ako sú napr. nedostatok telesnej námahy, stres, životné prostredie, nesprávna výživa, fajčenie, alkohol, narkománia a pod. Nádorové ochorenia podmieňujú rozličné chemické, fyzikálne a biologické činitele. Preto prevencia spočíva hlavne v odstraňovaní rizikových faktorov nádorovej choroby zo životného a pracovného prostredia (napr. znečistenie ovzdušia, ionizujúce žiarenie, ultrafialové žiarenie, chemické látky, fajčenie, alkohol a nevhodné stravovanie).

Tab.6 Úmrtnosť obyvateľstva okresu Michalovce v r. 2002 podľa vybraných chorôb (na 100 000 obyvateľov) – porovnanie so SR a Košickým krajom

Príčina úmrtia	Okres Michalovce	Košický kraj	SR
Choroby obehovej sústavy	575,1	525,0	521,8
Nádorové ochorenie	195,1	199,9	213,9
Choroby dýchacieho ústrojenstva	51,3	53,5	54,2
Choroby tráviacej sústavy	43,9	52,7	51,9
Vonkajšie príčiny	47,6	56,5	56,2
Spolu	990	950,0	958,1

Zdroj UZIS 2003

Z porovnania situácie v roku 2002 je vidieť, že v neprospech okresu Michalovce boli ukazovatele o počte úmrtí v dôsledku chorôb obehovej sústavy a mortality. Ostatné ukazovatele boli pre okres priaznivejšie.

Za mesto Veľké Kapušany máme údaj za rok 2005, kedy v sídle zomrelo celkom 28 obyvateľov, z toho 6 na nádorové ochorenia, 17 v dôsledku chorôb obehovej sústavy, 2 v dôsledku chorôb dýchacej sústavy a 1 na vonkajšie príčiny. Hrubou mierou úmrtnosti sa Veľké Kapušany radia k sídlam so stredne vysokou až vyššou úmrtnosťou. Výška ukazovateľov celkovej úmrtnosti závisí však nielen od vyššie uvedených podmienok, ale ju bezprostredne ovplyvňuje aj veková štruktúra obyvateľov, ktorá v súčasnosti už v sídle nie je až taká priaznivá ako bola v rokoch predchádzajúcich.

Z hľadiska chorobnosti zaujímajú srdcovo-cievne ochorenia taktiež vedúce miesto. Najviac prípadov PN na kardiovaskulárne ochorenia v rámci Košického kraja bolo v okrese Trebišov (4 825) a najmenej v okrese Košice III (1 488) prípadov. Najviac ochorení u mužov i žien na zhubné nádory v Košickom kraji v porovnávanom období bolo v okrese Košice I (579,4 mužov a 581,5 žien na 100 000 zamestnancov) a najmenej z okresu Košice III (237,7 mužov a 176,9 žien na 100 000 zamestnancov).

Podobne ako v celej SR i v Košickom kraji a jeho sídlach je zaznamenaný nárast alergií, najmä alergickej rinitídy sezónnej i celoročnej, bronchiálnej astmy, dermorespiračného syndrómu a potravinovej alergie.

Výsledky medzinárodného projektu 5. rámcového programu EÚ „Hodnotenie zdravotného rizika pre ľudí z dlhotrvajúcej a nízkej expozície (PCB)“ ukončeného v auguste 2004, na realizácii ktorého sa podieľala aj SR preukázali, že obyvatelia v okolí Strážskeho vrátane Michaloviec, majú vysoké koncentrácie polychlórovaných bifenilov v krvi a sú vystavení významne vyššiemu riziku poškodenia štítnej žľazy, vzniku diabetu a imunitných porúch u dospelých. U detí ide o neurobehaviorálne deficity, poruchy sluchu a zubnej skloviny. Aj keď jednoznačne dokázané toxické efekty majú väčšinou charakter subklinický a latentný, ich prítomnosť je považovaná za veľmi významnú z hľadiska celkového stavu exponovanej populácie.

Podľa zistení RÚVZ Michalovce v okrese stúpa počet ochorení na diabetes mellitus – ukazovatele sú nad celoslovenským i krajským priemerom. V roku 1999 bolo v okrese Michalovce dispenzarizovaných 5 559,23 (SR – 4 437,59) a v roku 2003 už to bolo 6 896,33 osôb/100 tisíc (SR – 5 270,36).

Z charakteristiky zdrojov znečistenia životného prostredia, uvedenej v predchádzajúcich kapitolách vyplýva, že zdravotný stav obyvateľstva ovplyvňuje v území činnosť viacerých podnikov, negatívne faktory dopravy (blízkosť ciest, železničná doprava, vnútromestská doprava, poľnohospodárska činnosť a iné).

Celková kvalita životného prostredia pre človeka je súhrnom kvalít jeho jednotlivých zložiek. Priamy vplyv životného prostredia na zdravotný stav obyvateľstva (okrem havárií, úrazov) je ťažko merateľný už aj vzhľadom na to, že príčinnosť chorôb je multifaktoriálna.

Hodnotenie zdravotného stavu obyvateľov v priemere za veľké či menšie územné celky je preto pomerne zložité, pretože zdravie nie je iba neprítomnosť choroby, ako sme už vyššie uviedli, zdravotný stav je výslednicou fyzického, psychického a sociálneho zdravia. Podľa viacerých zdrojov má rozhodujúci vplyv životný štýl a správanie, nasledované životným prostredím, genetickými a biologickými faktormi a zdravotníckymi službami.